

Ectopische landkaarttong

Vraag:

Een tandarts verwees een 38-jarige vrouw voor beoordeling van een door hem bij toeval geconstateerde slijmvlieslaesie in de omslagplooi van de onderkaak (afb. 1). De patiënte was zich niet van de plekjes bewust. Zij was gezond, rookte niet en gebruikte geen medicijnen. Haar vorige tandarts had wel eens gezegd dat er plekjes op de tong zaten, die hij niet goed kon thuisbrengen. Er was echter nooit nader onderzoek naar gedaan.

De verwijzende collega vroeg zich af wat voor soort plekjes thans in de omslagplooi aanwezig waren.

Antwoord:

Het aspect van de plekjes roept vooral door

de guirlandevormige, witte begrenzing eigenlijk direct een associatie op met het beeld van een landkaarttong. Inderdaad blijken bij patiënten met een landkaarttong een enkele maal ook soortgelijke plekjes elders in het mondslimvlies te kunnen voorkomen. Men spreekt dan van ectopische lingua geographica of stomatitis geographica. Dergelijke plekjes behoeven niet altijd gelijktijdig met de tongveranderingen voor te komen. Toch bleek bij nauwkeurige inspectie dat er bij onze patiënte ook afwijkingen aanwezig waren op de linker tongrand, passend bij die van een landkaarttong (afb. 2).

De oorzaak van een (ectopische) landkaarttong is geheel onbekend. De afwijking komt, althans wat de tonglaesies betreft, bij een paar procent van de bevolking

voor en is meestal asymptomatisch. In vrijwel alle gevallen kan de diagnose voldoende zeker op grond van alleen het klinische beeld worden gesteld. Bij twijfel kan een proefexcisie worden verricht. Het histologische beeld is vrij kenmerkend. Voor een (ectopische) landkaarttong bestaat geen behandeling. Gelukkig is de aandoening volstrekt onschuldig.

Een onterechte verwijzing? Zeker niet. Het is om verschillende redenen raadzaam dat een tandarts iedere patiënt verwijst bij wie hij een mondafwijking constateert die hij niet met zekerheid weet te diagnostiseren.

I. van der Waal, kaakchirurg

Afb. 1. Bij toeval ontdekte guirlandevormige plekjes in de omslagplooi van de onderkaak. Het aspect is min of meer bewijzend voor de diagnose 'ectopische landkaarttong'.

Afb. 2. Bij dezelfde patiënte bleken zich ook afwijkingen te bevinden op een van de tongranden. Het beeld daarvan paste eveneens bij dat van een landkaarttong.